

Anneli Pääkkönen Sairasta

NTAMO

S A I R A S T A

ANNELI PÄÄKKÖNEN @ NTAMO

Sielu, siemen, keiju, aasi. Kuvat Outi Heiskanen

© 2013 Anneli Pääkkönen

ISBN 978-952-215-429-3

ULKOASU

Make Copies

KANSI

Anneli Pääkkönen ja Make Copies

KANNEN KUVA

Katutaidetta Prahassa 1991

VALMISTAJA

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2013

ntamo

www.ntamo.net

Anneli Pääkkönen

SAIRASTA

ROMAANI

ntamo

POIKKI

”Hevonen taittui huurteiselta katolta kuin kukka.”

Tuot runosäet mie mielessäi tankkasi ko mie kaavui. Miu silmist roiskaht sankolline hämmennyst ja sit mie jo rämähi päistikkaa siihe kauppakeskukse komia parraatiove ettee sommitellul kivetyksel. En tiää yhtää kui kaua män enne ko mie tokeni kääntyy selällein ja kuulostella jalkojain. Miul o paha lonkkakuluma. Mut jalat liikku. Hyvä, mie aatteli ja katteli sielt matoperspektiivist miu ympäril kerrääntynyt sakkii. Alhaalt katottuna ihmiset näytti kovi haavoittuvilt, haurailt ja rikkimenevilt. Mie muisti iha vähä aikaa sit kattelleeni ylhäält päi tomeraa vaaleepunast mattoo, joka omia aikojaa luikertel laajal asvalttikentäl miu kotikaupungis. Katteli mattoo ja aatteli, et tieskö se mihi se ol ryhtynt lähtiessä parkkipaikkaa ylittää.

”Jonku siihe ol kaavuttava”, sano siin miu äärel rollaattorriisa nojjaileva hoppeekiharaine naisihmine. ”Ei ne mittää korjaa enneko jottai tapahtuu.” Katkeras äänes uiskentel tyytyväine olakohhautus ja ylpeys: mie tiesi!

Ne. Iso ja arvaamato sana tuo ne. Niitähä riittää. Kaikkial. Miu kaupungis ja täs kaupungis joho mie tuli kaatumaa. Riuskakätiset venäläisturistit tarttu lujast minnuu kainaloist, nosti seisaallee ja mie kuuli vinkuvain ko kissa jonka hänt o jäänt ove välillä. Miu syvän hakkas, ja kipu hakkas, raapi, huus, viils, sykki ja tykyt sikisoki miu jokkaises jäsenes ko omissaa, ja erityisest raasto kipu miu naamaa ja vasent kät. Käes ol sellane tuska et mie yriti olla liikuttamat sit milliikää.

Jotekii mie siit pääsi taksii ja ensapuasemal. Sen verra pitkä se matka ol, et taksi eht kertoo viie sukulaise ja kuue tuttava kaatumiset, mut emmie pystynt yhtää sitä lohruttaa. Sairaalas minnuu kuulusteltii tiukkaa sävvyy ja lähetettii hoitaja käspuoles röntgenii. Hissi peilist mie näi et miu toine puol kasvoist ol ko ylikypsä munakoiso ja vasen silmä ol elävält

hauvattu sinne johokii tummaa ja sinipunasee. Mie en olt uskoo sitä toist silmää joka tuon komeuven näk.

Poik napsahtanu käs ja munakoisosilmä kuvattii, polvii ja lonkkii ne ei ollekaa kattont. Sit mie jo makasikii pitkä valkee käytävä seinä vieres sängys. ”Lääkäri tulee ihan pian”, sano hoitaja ja hävis sen siliän tien. Miult jäi sanomat, et jalkoiki pitäs tutkii. Siin mie makasi ja syytteli vuoro perrää itteäi ja heit. Eiks sitä pitäs iha automaattisest tarkastaa koko kaatunu immeine, etekii ko o kulumaiäs. Oisha miu ite pitänt sannoo ja vaatii. Mut ko naamavärkkii ja kättee sattu nii et jalkakivut jäi jalkapuole asemaa. Oisha heiä pitänt. Niie. Hoitaja ol lykännny miu käe pääl kylmä sinise pussi ja siin miu syytelles itteäi ja heit ja niit, miu terveemp käs herpaantu pitämäst kii siit pussist ja nii se luiskaht lattial.

Mie yritti aatella ja hokkee hoitaja sanoi: ihan pian. Iha ja pia. Hyväolosii sanoiha nuo. Kauniit. Kipuje sekamettel-soppa hukut allee kaik sanat joist mie yritti pittää kii ko oljekorsist. Miu oikee silmä heittäyty kii ohi kiitävää valkosee takkii. Miu suust tipaht joteki kuollee olone: voitteko. Mite se valkone takki olis sitä kuult ko ei siin ollu ees kysymysmerkkii peräs.

Uus valkone takki kopisti valkost käytävää pitki ja mie kohoiti miu toimiva käen, heiluti sitä ola takkaa. Valkone takki vilkas miu yli tyhjää valkost seinää ja kiiruht etteepäi elämässä käet taskuis ja liepeet liehue. Sen ne ossaa: kattoo ohi.

Ensapuasema, mie aatteli. Kaunis sana seki. Nähä maali-ma niiko ens kertaa. Naine nimelt Ensi. Ens rakkaus.

Apu, mie aatteli. Ku hätä o suur, apu o lähel. Mie yritti ja yritti hämätä kippuu kauniil sanoil.

Asema. Hyvästei. Kohtaamissii. Hymyi. Kyyneleit. Juoksuu, vilkutust, illoo hengittävää orotust, hihkasui.

Välil mie vilkuili jos näkkyis kettää. Höristeli korviain.

Valkone hiljasuus ja kipu levis miu joka kolkkaa, tunki miu hiusjuurii, huolel lakattuje kynsie alle, pellavameko poimuihi, miu sandaalie solkii, mie putosi kivu sissää ko kaivoo.

Asema. Asema, mie rukkoili kauniit sanoi. Vierast läheisyyt. Tahatont kosketust. Junie raskas kutsuva haju. Pölyl leikkivä valo. Jalkoje ristipistot sammaa suuntaa ja er suuntii. Äkkii iha hiljase hetke kaiku. Tyhjäst lentää ään: hyvää matkaa, trevlig resa... Miu korvat kuul kitinää. Kaukan, valkee poikkikäytävä ja miu kipukäytävä risteyses joku pysähty. Nuor ruskeehone poika siivouskärry kimpus. Mie nosti kättä niiko pyytäsi laskuu ravitsemusliikkees ja poika katto minnuu. Minnuu. Se näki miut. Se jätti luutut, ämpärit ja koko puhistusainekärrysä siihe paikkaa. ”Mikä on?” se kysy.

Tää ol jo melkee liikaa. Miu yks silmä alko kyynelehtii. *”Hevonen taittui huurteiselta katolta kuin kukka. Talvi kuunteli hiiskumatta. Rakkaudemme oli puolivälissä. Jääkukkia kasvoi ikkunan molemmin puolin.”* Mie sanoi pojal, et just ko hää tul miu luo mie muisti koko hevosruno ja se ol pakko sannoo äänee, mut et kipulääkethä mie tartte.

Poika hymmyil ja läht hakemaa hoitajaa.

Osa särkytabletist hajos miu kurkkuu, mie yski ja yski ja yskä hakkas miu kippuu ko vierast sikkaa, kipu huus ja raap. Hoitaja työns vesilassii miul ja saiha mie lopult kröhä taltummaa. Hää nost sinise pussi lattialt miu käe pääl ja sano taas nuo kauniit sanat: ihan pian. Iha piaha särkylääk vie kivult voimii, kylhä mie sen tiiä. Hoitaja hymmyil ja katos käytävä valkeesee valloo. Mie aatteli et mite erilail ihmine ja ja ihmine hymmyilee. Siivojapoik hymmyil koko olemuksellaa, se ol nii läsn siin hymyssää ja miu kans. Tää sisar hento valkone hymmyil niiko opetettu koir. Suu ol hymys, mut sissäine maalima pärskäht sielt hymy takkaa ko kylmä rätti. Ressiihä se varmaa ol, mitä mie siit itteeni ottammaa. Jos

ois olt koir, se ois hymmyilly ja näyttänt hampaitaa yhtäikaa. Koir o sen verra rehellisemp. Ymmärsihä mie, et ei oo kivvaa ko potilaat makkaa ei vaa huoneis vaa käytävilkii ja itekeskestest vaatii huomioo, vaik niil o sanottu tuhat kertaa et lääkärtullee iha pia.

Kipu liikku jo jäyhemmi, hiastu, leimaht sit äkkii poskipääs, polves, rantees – vettäyty, ui sin tän mius ko sumus. Iha pia sinine kylmä pussi livaht taas lattial. Mie aatteli, et mist miu päähä lennäht talviruno keskel kessää. Olha nyt mitä korrein suvi parrailtaa. Tiesihä mie mist miu pää nii sekasi ol. Rakkaustest, rakkaustest.

Siin mie makasi pellavamekoissai kappees sairaalasängystyhjäl käytäväl kipujuste pitelemän ja punastui. Rakkauste fysiologia muistuttaa kakssuuntast mielalahäiriö. Kai se johtu siit kliinisest ympäristöst, et miu pääs pyör häntätumakkeet, septumit ja ventraaliset fekmentaaliset alueet. Ne nääs aktivoituu rakastunee ihmisen aivois, ko ne o vastuus mielhyväjärjestelmist ihmises. Siin ko sit viel serotoniinitaso laskee ja fenyylietyyliamiini erityis lissääntyy, ni vuoristorattaa riittää, ko toine saa aikaa euforriaa ja toine alakulloo. Rakastumisen tasose euforia saisi aikaa suklaa syönnilkii, mut sitä pitäs kerral ahmast viistoist killoo. Levottomuus sai miut yrittämmää kylelle, mut eihä se mitenkää onnistunt siin niukas sängys, kipu vaa isk ko synti katkonaisee kättee ja sai miut näkkee tähti.

Rakkauste fysiologia mahtuu tähä ympärpyöreeseen maali-maa hyvi, mut mie kaipasi lissää tilla. Tek miel itkee ja parkuu. Mitä se auttaa, mie kysy iteltäi, ei mittää. Ko ite kyssyy ja ite vastaa, ei tuu jälkpuhheit. Lääkärhä tullee iha pia.

Iha piene ihmiselapse o pakko itkee, pakko ilmast itteestä huutamal, muute ei laps selvii hengis täs maalimas. Mut aikuse pittää piätel, olla reipas ensapuasema asiakas. ”*Yksin*

”Rakkauve fysiologia mahtuu tähä
ympärpyöreeseen maalimaa hyvi, mut mie
kaipasi lissää tillaa. Tek miel itkee ja parkuu.
Mitä se auttaa, mie kysy iteltäi, ei mittää. Ko
ite kyssyy ja ite vastaa, ei tuu jälkpuhheit.
Lääkärhä tulee iha pia.”

Savo-karjalan murteella kirjoitetun romaanin
miehenkipeä Hipsu Kuikka seikkailee syöpäläisenä
hoitojen ja halujensa ristipaineissa.

Savonlinnan Ahvensalmella asuva Anneli Pääkkönen
on esikoisrunokokoelmansa (*Mietintö*, Otava 1968)
jälkeen julkaissut toistakymmentä teosta, uusimpana
Sielu, siemen, keiju, aasi (ntamo 2013, kuvat Outi
Heiskanen).